

Бібліотечна довідка

ДЕНЬ ПАМ'ЯТІ ГЕРОЇВ КРУТ

ЗМІСТ

	Стор.
1. Історія дня	2
2. Виховний захід	3
3. Вірші.....	6
4. Список рекомендованої літератури.....	7
5. Цікаві Інтернет-ресурси.....	8
6. Ключові слова.....	8

29 січня в Україні відзначають **День пам'яті героїв Крут** — саме там у 1918 році відбувся бій, що на довгі роки став одним із символів боротьби українського народу за свободу і незалежність.

1. Історія дня

Ця історія досі викликає неоднозначні оцінки. І це відбувається як з боку суспільно-політичної свідомості обох держав, учасниць згаданої події, так і з боку суто історичного підходу вельми шанованих дослідників.

29 січня 1918 року. Збройне зіткнення на залізничній станції біля села Крути, яка розташовувалася на 130-му кілометрі в північно-східному напрямку від Києва, Україна.

Учасники події: невеликий загін з боку юної Української Народної Республіки (близько 600 чоловік) і знаменита Червона гвардія Радянської Росії, яка значно перевищує своїх вимушених супротивників числом, бойовим потенціалом і досвідом. Результат бою не важко передбачити. У запалі громадянського протистояння, трансформації суспільного і політичного світогляду, в пікових точках переломних моментів, що стали низкою таких подій, які змусили нашу історію зазнати найглибших змін, цей бій ніяк не міг залишитися в забутті.

Причини, з яких це сталося, для деяких очевидні, для деяких так і залишаються незрозумілими і навіть зовсім необґрунтованими, але вони мали місце бути. Як факт, який завжди залишається фактом — такою правдою, яку неможливо ані сховати, ані спотворити; лише на короткий час і лише під дією величезного страху. Але коли ця напруга слабшає, правда знову відкривається. Вона як світло, від якого тікає всяка темрява.

А правда в тому, що народ України любить свою країну. Своєю кров'ю, душею і своєю працею він, як і будь-який інший народ, прагне до життя і благополуччя. Це було доказом, яскравим доказом, і насамперед самим собі. Доказом перед усіма іншими, нехай сильнішими, більш амбітними, але це — пряма відповідь на історичний виклик.

Указ Президента України про «День пам'яті Героїв Крут» № 15 /07, який відзначається 29-го січня, був підписаний 15-го січня 2007-го року.

Цей День, не дивлячись ні на що, назавжди залишиться світлим в нашій пам'яті. День подвигу та прикладу для майбутніх і нинішніх поколінь. День надії і любові до своєї вітчизни. День пам'яті Героїв Крут.

Джерело: <http://dilovamova.com/index.php?holiday=493&page=10>

2. Виховний захід

День пам'яті героїв Крут

1-й ведучий. Пам'яті героїв Крут присвячується!

2-й ведучий. 29 січня 1918 року в історії України з'явилася нова сторінка, щедро полита молодого кров'ю, назва якої — Крути!

1-й ведучий. Школа, увага! Урочиста лінійка, присвячена пам'яті героїв Крут оголошується відкритою. Крути — це великий перелом на межі двох століть. Ми вчитуємось у цю сторінку історії. Читаємо і не розуміємо: чому так сталося? Чому ніхто не помітив у той радісний час визволення України, що на нашу землю насувалась чорна тінь?

2-й ведучий. А вороги України не спали. Більшовицька Москва проголошувала інтернаціональні гасла, а насправді готувала армію і зброю для війни з Україною.

Наперед виходить дівчина в образі матері-України зі свічкою в руках.

Дівчина:

Стоїть сумна, похилена верба...
То Україна і її судьба...
Горить, немов свіча, тополя —
То України горда доля.
Червоні люди, в снігу калина —
То України сліз краплини...

1-й ведучий. Світова історія знає багато жертв в ім'я ідей, але аналогічної Крутам не було.

2-й ведучий. 29 січня 1918 року біля невеличкої станції Крути на Чернігівщині сталася трагедія, яка сколихнула, пробудила всю Україну. У цей день жменька юнаків у нерівному бою віддала своє життя, але відстояла честь України...

Цієї станції немає на картах України. Загубилась вона серед дрімучих борів на північний схід від Києва.

1-й ведучий. 1917–1918 роки були дуже важкими для утвердження української державності. Дуже жорстока була боротьба за владу в Києві. Однак сподівання українців не були марними. У листопаді 1917 року було проголошено Українську Народну Республіку. Це видатна подія в історії українського народу.

Більшовицька Росія не могла змиритися зі створенням Української держави. Більшовики почали застосовувати війська проти України. Саме тут вони зосередили великі військові сили і рушили до Києва.

Читець 1.

Над Крутами — круки,
Під круками Крути.
Зійшлося козацтво,

Щоб волю здобути.
Сніги зледеніли,
І темінь іскриста.
За Крутами в скругу
Зійшлося їх триста.
Білим снігом мело,
Чорним громом гуль,
Їх там триста, як скло.
Полягло, полягло...
Моя Україно,
Мій Києве — княже,
Ця юнь безборонна
За тебе поляже.

1-й ведучий. Що ближче було до Києва, то жорстокішою була боротьба. Зупинити ці сили було нікому. Саме тому на станцію Крути, яка була воротами до Києва, прибув нашвидкуруч зібраний загін юнаків під командуванням сотника Омельченка. Загін складався із гімназистів 6, 7, 8 класів. Саме вони і спробували перепинити шлях радянським військам.

2-й ведучий. Запис до лав юних захисників Центральної ради відбувався добровільно. 15 січня 1918 року на зборах другої Української Ради імені Кирило-Мефодіївського братства студент гімназії Микола Тригуб зачарував гімназистів своєю патріотичністю: «Вступайте до студентського куреня! Закликаю лише тих, хто вірить в Україну і готовий за неї померти. Зберемось і вирушимо на фронт. Ось і все».

Учень1. Студенти підходили до столу, записувалися до студентського куреня січових стрільців. 28 січня поїзд вирушив зі станції Київ і наступного дня прибув на станцію Крути. Їх було приблизно 300 чоловік. Це були переважно учні середніх шкіл, що ніколи не тримали у руках зброї і навіть не мали елементарної військової підготовки. Курінь одразу ж був розгорнений у лаву проти більшовицьких сил. Сміливо йшли юнаки на січ. У глибокому снігу, при морозі -15 С°, у своїх гімназистських шинелях залягли вони в сніг. Більшовики не зупинялися, хоч по них і був відкритий вогонь, вони відчували свою перевагу, бо їх було до шести тисяч бійців...

Читець 2.

Балада про Крути

То не чорне гайвороння над степом кружляє —
Дика орда Муравйова грізно наступає.
Щоб ворога зупинити, на станцію Крути
Відправились добровольці — молоді рекрути.
Славних хлопців-добровольців зібралось триста,
А дорога, наче доля, — коротка, терниста.

Ой ви, Крути, ой ви, Крути, заступіть собою,
Бо проллється кров юнача цілою рікою.
Зима снігом замітає, січуть скоростріли.
Щоб ворога зупинити, не вистачить сили.
Вже набой закінчились, а довкола поле,
Піднялися і в атаку кинулись соколи.

Славних хлопців-добровольців підвелось
триста.
А дорога, наче доля, — коротка, терниста.

Ой ви, Крути, ой ви, Крути, заступіть собою —
Пролилася кров юнача цілою рікою.
Не вернуться вже ніколи до рідної хати,
Не зустріне, не пригорне заплакана мати.
Постріляні, порубані, але незборимі
Зосталися тут лежати сини України.
Славних хлопців-добровольців загинуло триста,
Бо така вже їхня доля — коротка, терниста.
Ой ви, Крути, ой ви Крути вільного народу —
Віддали життя герої за нашу свободу!

2-й ведучий. Ось так опинилась молодь під Крутами, тими Крутами, що стали трагедією, рівночасно гордістю України. Юнаки не знали, яка сила-силенна більшовиків іде на них. Їх було 300 проти шеститисячної армії. Половина з них впало в бою, а половину забрали в полон, довго й жорстоко катували.

1-й ведучий. Їх вишикували чотирикутником. З нелюдською люттю їх били прикладами, нагаями і просто кулаками.

2-й ведучий. Та не впали вони на коліна, не просили пощади, помилування. Вони мужньо зустріли вирок суду. А він був такий: поранених відправити до Харкова, а решту — розстріляти.

1-й ведучий. 27 засуджених стали в ряд. Наближалась страшна хвилина. Але скалічені юнаки перед обличчям смерті не занепали духом. Учень сьомого класу сильним голосом починає співати: «Ще не вмерла Україна». Всі товариші підхоплюють. І пісня дужчає, спів лине по всій Україні.

2-й ведучий. Дивним способом урятувалися поранені, яких доставили до Харкова. Лікарі-українці допомогли їм втекти з лазарету, інакше не минула б їх доля товаришів. Видно, для того їх порятував Господь, щоб через них дійшла до нас правда про мученицьку смерть юних героїв.

Учень 2. Загинув увесь студентський курінь. Загинули юнаки славною смертю, смертю героїв, віддавши своє молоде життя за Україну, показавши, що воля українського народу до визволення є твердою і непереможною. Вони стримали, хоч і ненадовго, захоплення ворогом Києва.

Після повернення Центральної ради 19 березня 1918 року до Києва М. Грушевський запропонував вшанувати пам'ять стрільців студентського куреня та промовив над могилою: «Для Вас ця могила навіки залишається полум'ям віри... Діти України... вона буде тим дзвоном... що не дасть спинитись... не дасть забути... Будьте певні, шановні герої, що ваша смерть не даремна. Вона жива і житиме довіку — вільна самостійна Україна!

1-й ведучий. 99 років тому 300 «мужів українських» пішло в безсмертя. Юнаки-герої показали приклад мужності, відданості і незборимості духу. Герої не вмирають. Вони живуть у пам'яті і справах наступних поколінь. Сьогодні у цій залі зібралися ті, кому не байдужа пам'ять про героїв Крутів. Тож вшануймо пам'ять полеглих хвилиною мовчання.

Хвилина мовчання.

1-й ведучий. Будьмо патріотами, любімо свою багатостраждальну матір — Україну. Сьогодні вона, як ніколи, потребує нашої допомоги.

Читець 3.

Ви за свободу гинули без скарги,
Серед потоків і руїн.
Вічна Вам пам'ять, вічна Вам слава
І наш доземний уклін.
Ви не просили в ворога пощади,
Не пригинали колін,
Вічна Вам пам'ять, вічна Вам слава
І наш доземний уклін.
Ваші могили знані й неznані,
Волі народної дзвін.
Вічна Вам пам'ять, вічна Вам слава
І наш доземний уклін.

2-й ведучий. Пам'ятаймо наказ Великого Кобзаря. Так, як ваші ровесники стали на захист України в нерівному бою 99 років тому, станьте на мирну битву за Україну. Заспіваймо ж, як і герої Крут, наш гімн «Ще не вмерла Україна».

Звучить Гімн України.

Джерело: http://denyshi.at.ua/index/den_pam_39_jati_gerojiv_krut/0-31

3. Вірші

Павло Тичина

ПАМ'ЯТІ ТРИДЦЯТИ

На Аскольдовій могилі
Поховали їх —
Тридцять мучнів українців,
Славних, молодих...

На Аскольдовій могилі
Український цвіт! —
По кривавій по дорозі
Нам іти у світ.

На кого посміла знятись
Зрадника рука? —
Квітне сонце, грає вітер
І Дніпро-ріка...

На кого завзявся Каїн?
Боже, покарай! —
Понад все вони любили
Свій коханий край.

Вмерли в Новім Заповіті
З славою святих. —
На Аскольдовій могилі
Поховали їх.

Джерело: <http://m.ukrclassic.com.ua/katalog/t/tichina-pavlo/856-pavlo-tichina-pam-yati-tridtsyati>

ПАМ'ЯТІ ГЕРОЇВ КРУТ

Як розквітла Україна,
то відбувся бій,
поміж нами й ворогами
віяв сніговий.

Бо було воно у січні,
як мели сніги,
то пішли Герої в вічність
вічно молоді.

Білий сніг, як та згадка
на землі лежав,
тільки з кров'ю і сльозами
навесні розтав.

То борці за Україну,
український дух,
несе вітер в полонину
білосніжний пух.

Щоб ми завжди пам'ятали
подвиг молодих
і не славили ніколи
подвигів чужих.

Джерело: <http://www.poetryclub.com.ua/getpoem.php?id=639363>

4. Список рекомендованої літератури

1. Баган О.Р. Ідея і чин Ярослава Стецька. Публіцистичний нарис. — К., 2008.
2. Багрій Л. Пам'яті героїв Крут / Позакласний час. — № 23/24. — 2005.
3. Бухонський Ю.В. Історична драма «Крути»/ Позакласний час. — № 12. — 2007.
4. Воропаєва В.В. Хрестоматія з історії України за всією шкільною програмою/ В.В. Воропаєва. — Х.: Весна: Співак В.Л., 2010.
5. Грицак Я.Й. Нарис історії України: формування модерної укр.. нації ХІХ–ХХ ст. Навч. посібник для учнів, вчителів. — К.: Генеза, 1996.
6. Довідник з історії України (А-Я): Посібн. для серед. загальноосв. навч. закл. / За заг. ред. І.Підкови, Р.Шуста. — 2-ге вид., доопр. і доповн. — К.: Генеза, 2001.

7. Дудик М.К. Крутянські спартанці, або як нищили цвіт нації / Позакласний час — № 12. — 2007.
8. Замашка, І.І. Кращі із кращих за свободу сміливо стали без вагань// Позакласний час. — № 23/24. — 2005.
9. Земерова Т.Ю. Історія України за всією шкільною програмою / Т.Ю. Земерова, І.М. Скирда. — 2-е вид., доп. та перероб. — Х.: Весна: Співак Т.К., 2009.
10. Калитчук М.Л. Волі народної дзвін / Позакласний час. — № 12. — 2008.
11. Кухта Б.Л. З історії української політичної думки: (Текст лекцій: Навчальний посібник). — К.: Генеза, 1994.
12. Литвин М. На Крути /Позакласний час. — № 23–24. — 2005.
13. Пам'яті героїв Крут. — Позакласний час. — № 1. — 2006.
14. Подобєд, О. Наш край у 1901–1921 роках: Історія України. 10 клас / О. Подобєд// Історія в школах України. — 2011.

Джерело: <http://ua.convdocs.org/docs/index-24329.html>

5. Цікаві Інтернет-ресурси

1. Пам'яті Героїв Крут присвячується [Електронний ресурс] // You Tube. — Режим доступу : <http://www.youtube.com/watch?v=PVFoNr65rhE>. — Назва з екрана.
2. Бій під Крутами. avi [Електронний ресурс] // You Tube. — Режим доступу : <http://www.youtube.com/watch?v=qDIkxBVMDcE>. — Назва з екрана.
3. Бій під Крутами [Електронний ресурс] // Молодіжна кампанія «Пам'ятай про Крути». — Режим доступу : <http://kruty.org.ua/>. — Назва з екрана.
4. Меморіальний комплекс «Пам'яті героїв Крут» [Електронний ресурс] // Музеї Чернігівщини. — Режим доступу : <http://museum.cult.gov.ua>. — Назва з екрана.
5. Володимир Сергійчук: «Завдяки Крутам УНР визнали державою» [Електронний ресурс] // Українська правда. — Режим доступу : <http://www.istpravda.com.ua/articles/2013/01/29/110360/>. — Назва з екрана.
6. Тематична година до Дня героїв Крут [Електронний ресурс]. — Назва з екрана.
7. Молитва за героїв Крут [Електронний ресурс]. — Режим доступу : <http://intv.ua/important/53796-molitva-za-geroyiv-rut.html>. — Назва з екрана.
8. Пісні пам'яті Героїв бою під Крутами [Електронний ресурс] // Українські пісні. — Режим доступу : <http://www.pisni.org.ua/songlist/kruty-1.html>. — Назва з екрана.
9. Герої Крут – передвісники УПА [Електронний ресурс]. — Режим доступу : <http://blogs.korrespondent.net/celebrities/blog/14k/a96801>. — Назва з екрана.
10. Пам'яті Героїв Крут [Електронний ресурс] // Бібліотечний блог для молоді Тернопілля. — Режим доступу : http://youthtyl.blogspot.com/2012/01/blog-post_5971.html. — Назва з екрана.
11. Презентація «Пам'яті героїв Крут» [Електронний ресурс] // ЗОШ № 3 м. Шепетівка. — Режим доступу : http://szosh3.ucoz.ru/load/korisne/prezentacija_quot_pam_39_jati_gerojiv_krut_quot/5-1-0-33. — Назва з екрана.

Джерело: <http://lib.exdat.com/docs/15535/index-60815-1.html>

6. Ключові слова

пам'ять героїв, Крути